

8 June
wisnie

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ І ВИЗІСК НАШОГО НАРОДА ЗА МОРЕМ.

(Продовжене).

Попередню назвали ми зміст наших часописів гнилею, — бо як жеж назвати інакше такого рода безпринципальну писанину, яку без ніякого певного напрямку пускають в світ наші "просвітні" газети. Ніхто не вимагає від часописів ні чого строго наукового, але можна вимагати певності і ясності цілих чи напрямку. Найменше річ писана в часописі повинна бути в голові читача, а не крутити ся кругом неї і в короткі пропасті. А таким "просвітним" болотом, як нікому незрозуміле (не виключаючи й самого редактора) по лічине толкованню, особисті свавілля поодиноких людей, шукання жінок та кавалерів, оголошення всякого рода ошуктств, — чи ж усім тим можна просвітити мізок не то бідоного "галішана", але навіть само го дикача-ботокуда!

Надо приглянувшись тій "просвітній" роботі наших газеток спостережеш відразу, що тут поза заслоною тої "просвіти" криється все справа "всемогуного дояра". Після побіжного переглянення першої лішньої такої "просвітної" часописі (видаваної не народом для себе, але кимось "для народу") відразу вдаряє вас байдушність і невмілість письменника, а те сильно впадає в очі її "бізнесова" сторона. Так і каже вам відразу вигляд такої часописі, що она про дійсну просвіту ні думає, та що одиноким шпіоном і істования є іменно тої "всемогуного дояра".

Тому то і істования таких часописів з долларним ідеалом є шкідливим для нашого загалау. Представмо собі. Видавіти такої часописі, сь-так-так обзнакомлені зі світом пускають в рух свою "просвітньо-політично-економічно-реалістичну", чи там яку часописі. Роблячи се вони гаразд знають, для кого та та часописі призначена. Вони знають, що народ поки удіє з тої часописі, щоб її зрозуміти і тим самим наплавляти на нею, іх може вже не стати між народом. Вони знають також, що, аби видавати часописі дійсно для народу в ширім, здоровім і певнім напрямку, треба ширю перепарувати і треба не мало перепарувати, доки той читачий загал не оцінить їх праці не піддержити їх в їхніх ширіх стремліннях. А до того — простіть — не багато з таких як ми равше навели, "проводири" найдеться. Пощо ми просвітяти народ? Наколиб они просвітяти народ, то тоді "бувають здорові" наші легко набуті долларі, про котрі ми (себ то народні "проводири") мріяли прибувши сюди. А нам — деа пак — проти своєї ідеї іти! Нізачо в світі!

Тут і виходить непорозуміння. "При часописі можна пожити, — думає собі наш неук-редактор. — Чи який церковний, чи політичний ошукт, чи навіть до заривної спекуланти-кровопієць" гасло "свій до свого" і т. п. скажемо, що ми хочемо його провідирі, що ми хочемо його вичити. просвітяти, вивести його із його нужди та темноти. Народ — звичайно як народ — то го потребує і хоче, піде! Піде за нами і з нами, а тоді і наше діло піде з народом!

Ми і народ! — що за чудова комбінація! Ми хитрі — народ темний, а до того ширій і легкодушний. Біда лише в тім, що мусимо не візидати явно перед него з нашою долларною ідеєю! Народ хочь темний, пізнає, що се не для него і може нас не послухати. А ми сего — борони боже, — не хочем! Ми вратуємо ситуацію тим способом, що для народу поверховно будем давати "просвітну", а для себе побережм ті долларові користі, які можуть вийти з та

го того "писанія" читач тої часописі вносить одне велике нічо.

І чи не є се деморалізацією і визиском народу? На народній чести робити гроші, а з народа очевидячки насміватись, представляючи його перед світом як темну овечку з арканом на шії або політично незрілу масу? І що можна від народа в сей спосіб "муштрованого" очекати? Поступу? Знання? Саміж гаразд бачимо, як далеко поступив наш народ під таким "проводом".

Гай, панове! Пора вже залишити своє огидне діло. Дайте народови дійсну просвіту, як що можете, а если ж таки уперто не хочете, або не можете, — то будь ласка — ступіть ся з дороги і не завдавайте народови в його так великій борбі з власною темнотою, котрої вже найвищий час йому з себе позбутись. Народ сам скорше зорієнтуєть ся і найде свою дорогу.

Другим найбільше гірким приміром народнього визиску і крайньої деморалізації при помочи преси є оголошення неосвісних ошуканців, помішуваних свідомо в многих укр. часописях тут за морем.

Одним знов і чи найбільшим з нещастя нашого народу, в відношенню до справи оголошення є його пожалування гідна пліткість думанія і нахил до вірування в всякі чуда — забобонність. Се последнее є дідичною слабостою нашого народа. З тої його слабости користано все де лиш забажано. Тій то слабости наш народ і повинен приписати добру пайку своєї нужди і неспівомости.

І здавалось, що народ, покидаючи свій старий нещасний край, покинув в нім і ту свою слабість. Подекуди правда — удалось йому струстити з себе той шкідливий йому нахил, но в масі своїй він еше не позбув ся його звисм. Осталась при ньому ще доля доля того фатального вірування в надлюдські сили; з тої то долі народного нещастія і користано тут всім, кому лиш забажнег ся.

На першій місци користають з неї самі її найвірніші сторожі — попи: Вирвите в на роду те віруване, — вирвете в попів душу, відберете ім жите. Тому і не диво, що всюди, де розкошдять ся о віруване в щось чого нема і чого не може бути, а що приносить долларові зиски, — ви все знайдете таких чорноризних сторожів. Тут в одному лиш треба дивуватись, що народ маючи перед собою шолодені гріби приміри явного свого визиску зі сторони тих своїх "сторожів", даєть ся еше ім визискувати, не стараючись зовсім освободитись від них.

Та се лише завдяки тій нещасній народній забобонности. Раз народ приїде до себе і о-свідомить ся, карієри тих його "сторожів" приїде кінець. Другим, не менш пильним сторожами того народного "скарбу" є ті другі наші "герои" — святські "проводири" народу.

(Кінець буде).

БОЛЬШЕВИКИ В АМЕРИЦІ.

В Нью-Йорку засновано перший соціалістичний большевицький відділ, до котрого вписало ся поверх 1.500 членів. — Віче вислало телеграму до Троцького.

Нью-Йорк 24 сінця. — На мітінгу в Гарлемі, Н. Й. сьогодні, де представляв бул І. Самсон, увільнений за анти-воєнну активність з колуембійського університету, zorganizовано большевицький відділ, до якого відразу записалось більше як 1500 членів.

Бесідники пятаювали соціалістичний большевицький напрям і провідників Американської Федерації Праці і заявляли, що лише большевицький плян може запобігти війнам на будуче. Вислано телеграфічно повідомлення Л. Троцькому про те, що дух большевізму буде ширитись в Злуч. Державах. На мітінгу свідано новий російський революційний гимн в російській, французькій, італійській і жидівській мовах.

Подібно маєть ся діло з так званою "просвітною" стороною такої часописі з більшою або меншою ріжнинею. З се-

ЧОМУ НАРОД РОСІІ ЗА БОЛЬШЕВИКАМИ?

Оповідане очевидця.

Що є причиною незвичайних успіхів російських большевицьких, й взагалі большевицької ідеї на усюму широкому світі, — очевидно серед тих в поті чола працюючих мас, а не серед суспільних галапасів й всякої породи і масті капіталістично-буржуазних неробів?

На се питане дає один російський моряк-большевик, який недавно причаив бул на російських кораблях "Шілка" до американських берегів ось таку високій мірі інтересу відповіди:

"Питаєте ся, чи большевики зможуть утримати ся в Росії при власті, — а я питаю вас, як взагалі можуть большевицьку власть втратити? Бо подумайте лише: Чи можуть противники большевицьких — кадети — дати робітникам більше чим фабрики, а селянам більше чим землі? Большевики дозволяють робітникам взяти свою власну судьбу у свої власні руки, й працюють усильно над тим, щоб усі ті, що роблять яку небудь поточну роботу, мали з неї й усі користі. Хто ж може дати більше?"

Те саме можна сказати і про жовнірів. Усі ж вони є в першій мірі селяни й фабричні робітники. Не диво отже, що усі вони перейшли на сторону робітництва й готові до останньої каплі крові бороти ся за се, а би буржуї не захопили оліяте власті у свої руки. Бо ніякий жодий моряк, жодий жовнір і жодий робітник в Росії знає дуже добре, що буржуазні кадети є за дальшим продовженням війни й визиску праці

Як отже ми, що були в закупах і цілі літа терпіли страшні знущання, як можемо ми противити ся большевикам, яких гаслом є: "свобода і земля для усіх"? Хто був би так глупий й виступав проти себе самого і своєї родини? Ми готові кожної хвилі здати фабрику, коли б вони спробували вкоротити наші свободи.

А треба знати, що усі противники большевицьких групують ся в однім таборі — кадети. Хто ж є кадети? (К.Д. — конституційні демократи). Є се комбінація зложена з великих земельних власників (дідичів, памещіків), тих професійних галапасів, які всі є противниками Революції, з капіталістичного покрою — російських, англійських, німецьких і американських, й взагалі усіх прочих, які еше зроблять для робітників, лише аби з них жито.

Генерал Корнілов, якого недавно здавили большевики, лишив ся один із людей старого

типу вірним слугою кадети. Та старий генерал баталію з новим порядком програв й лишив ся в опіній усіх старим ідіотом...

І як же ж супроти усього того може удати ся в Росії контрреволюція?

Хто може дати робітникам більше як весь продукт їхньої праці? А се власне дають большевики. І лише ті робітники противлять ся большевикам, які їх не розуміють. Бо візьмім лише на примір корабель "Шілка".

Досі моряки на кораблі "Шілка" діставали на місяць 75 ц. харч і одягу, — а нині їх доходи підніси ся 600% висше. За старого правительства ділили ся моряки на три класи, й кожда класа мала іншу платню. А нині — класи знесні, й моряки усі зрівняли, й платня усіх та сама. Перше нища старшина мала місячно 50 рублів, а нині 120 рублів! Залого повинить службу після власної угоди, а до капітана належить лише справа плавби. А супроти свого хіба лише скрайній ідіот пішов би в контр-революцію проти большевицьких.

В фабриках Росії робітники назначили собі самі години праці й поставили властителям ряд своїх домагай. В многих випадках се означало лише побільшення платні, яке властитель міг легко виповинити. В інших же випадках наступило таке, що властитель став лише опікуном справедливого ціника праці. Деякі ж властители позамикали свої фабрики, але революціонери відповіли їм так: "Замикаючи ваші фабрики дали ви тим самим доказ, що ви не є здібні провадити фабричне діло.

Так отже нині управу вашої фабрики візьмуть в свої руки робітники й будуть провадити її на основі кооперації (спільництва) при помочи юні".

А тепер подумайте: Чи сі робітники готові підняти контрреволюцію проти большевицьких й чи можуть вони бажати собі повороту старого режиму?

А на кінець еше одне питане: Чи провадою є, що Німці помагють російським большевикам? Відповідь згаданого висше моряка-большевика звучить так:

"Чи помагють Німці російським большевикам? — Так, помагють! Нам помагють німецькі робітники, які разом з нами працюють в поті чола, і разом з нами борують ся за крашу долю робучого люду. Але нашим ворогам, кадетам помагють німецькі капіталісти і — німецьке правительство!"

также другий член комісії для загр. справ, Голдштейн, з Алабама, — чому американська преса їх не опублікувала. Лондон пояснив ім, що большевицькі услива мира були опубліковані, — але лише в двох англійських часописях в сім краю — в двох соціалістичних дзєвниках. Лондон відповідаючи на запит Купера запевнив його, що вони були опубліковані ще перед промою президента Вилсона в конгресі (т.е. тоді, коли през. проголосив свої услива мира).

Мара Соціалізм страхає конгресменів.

Коли Лондон закінчив свою промову, встав конгр. Рейней, демократ з Іллінойс і почав остерігати демократів і републиканів, щобі "заклинули геть свої малі ріжніці над тарифами та другими малаважними питаннями, а були готовими стрінути ся з тою марою (?) соціалізму, що приїде до нас по закінченню війни".

Він говорив про скосаване большевицьким правительством приватної власті в Росії і заявив, що се означає фундаментальну ріжнину межі соціалістами і другими політичними партіями.

Закликає до старого порядку.

Дальше сказав він, що гроза Соціалізм є правдивим питанням будучности. Як наші старші партії будуть провадити боротьбу за тарифи та другі мала значія питання, мара со-

ціалізму приїде до нас і витріщить в наше лице свої грізні очі.

Сі партії мають приготувати ся, щобі по скінченню війни повернути назад націю, коли се ім буде можливо, до старих метод посліда власности, до старих метод контролі над землею, і до старих метод затримувания всіх річий, до яких ми при звичаили ся і які ми утримували через віки. (І в Росії були такі, що через цілі віки утримували те саме і також "запобігали" сій так для когось страшній "марі соціалізму", але — що й казати — тепер вже і зі звичкою в руках їх там не найдеш — при міткі складача).

ВІЗІА...

Серед большевицьких і громів страшної боротьби народів усього світа, серед страшного, небувалого досі в історії людства розливу людської крові, рисується ся, лукають, валять ся та розсипають ся в порох старі основи капіталістично-мілтарного ладу, — й на наших очах виростає з поелу неначе та казочна чудо-птиця Фенікс — побіда робучого люду! І мимо волі у сю хвилю питаєш самий себе зачудований!

Невже ж се є правда? Невже ж се є не мара?

А калше з природи річи будити ся в тобі ще й отсе пекуче питане:

Коли ж се є правда, так кудою воно іде, куди несе розбурхане людство?

Так і кортит тебе глянути цікавим оком в незнану будучину.

Останне число мінеапольського соціалістичного тижневика ка "Нью Таймс" малює нам ось таку претересну візію (фантастичний образ) незваної будучности:

Т-ка Александра Коллонтай, теперішній міністр публично го добра в большевицьким правительстві, подорожувала 1915 р. по Америці з рамені соціалістичної партії, й тоді при нагоді прийшло між ними до такої вімині гадок:

"В самих початках великої війни Е. Ченкелі, член російської Думи, гостив приладково в Берліні. Раз якийсь в розмові з німецькими соціалістами спитав він їх несродівано:

"Принітумі, що Росіяни повають царат, а революційна армія Росії піде на Берлін, — що в такому разі Ви зробили б?"

Німці не відповіли на поставлене питане... Очевидна річ — вони не вірили в подібну можливість.

А тим часом — минуло пару літ й нині являєть ся не виключенним, що мрія Ченкелього можлива до здійснення.

Можливо, що вже в кількох найблизших тижнях зачудований світ побачить, як російські й німецькі жовніри машеруватимуть рама об рама проти кайзера й його невеличкої громадки юнкерів... Можливо, що ось-ось вже незабаром вишлеть ся Вільгельма на Сибір — до товариства його крєвнячка, Миколи Кривавого.

Усе кажує на те, що Росіяни опирають свої мирові надії не так на мирових переговорах, які вони саме тепер провадять з кайзеровими представниками в Берестю Литовським, як радше на своїй революційній пропаганді, яку вони рівночасно провадять незвичайно енергично серед німецької армії.

Шо ж доброго і корисного принесли згадані переговори в Берестю Литовським?

А ось:

Вони вивирадили на денне світло імперіалістичні стремління німецьких зборів і дпровадили до того, що німецькі соціалісти злучили ся з російськими на основі їхньої мирової програми. Поза тим завшешили й мирові переговори дали російським товаришам золоту нагоду розвинути свою революційну пропаганду серед німецьких жовнірів.

Шо ся пропаганда приносить світлі очі, про се свідчать вісти про дезерцію 25.000 німецьких жовнірів в одній часі, та про замордоване 250 збунтованих німецьких жовнірів власними офіцерами. Свідчать про се ще вимовніше ті відомі усім протести німецьких делегатів в Берестю Литовським проти тої російської пропаганди. Останні депеші з Петрограду

доносять про широкі приготования, які большевики чинять горячково до війни з Німеччиною. А памятаймо, що в тих депешах стоїть між иншим отсе:

"Кожний урядник (большевицький) є переконаний, що ніякі німецькі війська не заатакують Росіяна на східній фронті. Вони опирають свою віру на успіхах російського братаня з своїми бушми ворогами. Німецькі офіцери пробували усильно, хоча при тім і на дармо, унеможливити ті братаня й спинити потопу ліберальной пропаганди, яка просто заливає німецькі окопи".

Нині ж ми чуємо про утворення в Росії нової революційної, добровільної армії, яка має на меті боронити російської революції. А в своїй відозві до добровольців почавший большевицький вождь, Криленко сказав ось так:

"Товариші! Народи Італії, Еспанії, Франції, Австрії й Швайцарії приглядають ся вам з надією й ждуть гасла до бою з буржуазією. Іхні жовніри не підуть проти революційної Росії. Вступають в ряди народної гвардії й боронять революції соціалізму!"

Пять тисяч нової армії вже й дішло на фронт. Ми знаємо, що армія революційних ітернаціональних соціалістів не іде на фронт, аби стріляти і мурдувати своїх німецьких братів. Іхнім оружжє, яким вони привитують німецьких жовнірів буде червоный прапор й знамена з написами, які промовляють муть до їхньої ітернаціональної солідарности. Але їхні кулі будуть захиновані німецькими імперіалістами і юнкєри!

А коли російська революційна армія упораєть ся з кайзером, — чи не піде вона дальшим побідним походом ще й проти кривавої потвори світового капіталізму й мілтаризму далше на захід?...

Шо за чудова візія! А однак... візія дуже часто здійснюєть ся...

РОСІЯ СОЦІАЛІСТИЧНОЮ ДЕРЖАВОЮ.

Як довідуємо ся з останніх депеш, Росія стала фактично в повнім значіно слова соціалістичною державою.

Петроградський кореспондент "Дейли Експрес" висловлює своє глибоке переконання, що большевицьке правительство здобуло тривку влади, та що воно лишить ся при власті коли вже не раз на все, то в кождому разі на необлічимо довгий час. Згаданий кореспондент доносить, що большевики здобули довіре і пошану народу до такої ступені, про яку по переді Тимчасове Правительство і не мріяло. А надто большевики вдарили в живу струну пекучого питання безпосередню го мира.

На кінци ж кореспондент пише ось так:

"Тут усі, більш або менш загально признали і погодили ся з тим (одні з ознаками ширшої вістки, а другі — смутку), що власть салдатських і робітрад не є пустим звуком або марною самохвалькою, як про се не одні на своїй скірі переконавали ся".

На думку кореспондента — в Росії виглядає нині так, неначе би тут буржуазія перестала існувати. Нині можуть зіхати Росію здовж і попереж, й скрізь побачите ви лише непроглядні товпи мужиків і робітників. Буружів найдете нині в Росії лише в таких місцевостях, як Крим, де вони творять окрему класу на смерть засуджених юдварів. І так, приміром, Кісловодск аж кишить відставними генералами, князями, графами і т. п. братією. Усі ті "асневсьможні пани" годі нині як ту рещкі святі й з вудів грають в місцевім касні і готєях в карти — платячи очевидно "гузиками"...

Однокною поважною небезпекною для большевицьких є під теперішню пору лише і лиш одні конституційні демократи (т. зв. "кадети"). Та ввжеж — кіньчть кореспондент — хоча Росія є краєм чудес, то прада було би крайнім чудом, колюб "кадетам" удало ся перемочи мужних большевицьких".